

DĖL BRUTALIAUS SPORTININKŲ IR ŽIŪROVŲ ELGESIO PER SPORTO VARŽYBAS

Europos Tarybos valstybės narės ir kitos Europos kultūros konvenciją pasirašiusios valstybės, šios Konvencijos signatarės, laikydamosi nuomonės, kad Europos Tarybos tikslas yra pasiekti didesnės vienybės tarp savo narių; susirūpinusios dėl brutalaus žiūrovų elgesio per sporto varžybas, o ypač per futbolo rungtynes, ir dėl tokio elgesio pasekmių; suprasdamos, jog ši problema gali kelti grėsmę Europos Tarybos Ministrų komiteto Rezoliucijoje (76) 41, žinomoje kaip „Europos sporto visiems chartija“, įkūnytiems principams; pabrėždamos svarbų sporto, o ypač, kadangi jos rengiamos dažnai, futbolo rungtynių tarp Europos nacionalinių rinktinių ir tarp klubų komandų įnašą gerinant tarptautinį savitarpio supratimą; atsižvelgdamos į tai, jog ir valdžios institucijoms, ir nepriklausomoms sporto organizacijoms tenka skirtinga, tačiau viena kitą papildanti atsakomybė užkirsti kelią brutaliai žiūrovų elgesiui, kadangi sporto organizacijos yra taip pat atsakingos už saugumą ir apskritai už tvarkingą savo organizuojamų varžybų eigą; taip pat atsižvelgdamos į tai, kad šios organizacijos turėtų drauge siekti minėtojo tikslo visais lygmenimis; atsižvelgdamos į tai, jog brutalus elgesys dažnai yra platų atgarsį turintis socialinis reiškinys, kurio užuomazgos dažniausiai yra ne sporte, o sportas dažnai tampa jo prasiveržimo vieta; nusprendusios imtis bendrų ir vieningų veiksmų žiūrovų brutalaus elgesio per sporto varžybas problemai kontroliuoti ir spręsti, s u s i t a r è:

Konvencijos tikslas

1. Šalys, siekdamos išvengti brutalaus žiūrovų elgesio per futbolo rungtynes ir jį kontroliuoti, įsipareigoja savo atitinkamų konstitucinių normų ribose imtis būtinų veiksmų šios Konvencijos nuostatomis įgyvendinti.

2. Šios Konvencijos nuostatas Šalys taiko ir kitoms sporto šakoms bei sporto varžyboms, kuriose baiminamasi brutalaus žiūrovų elgesio, jas atitinkamai pritaikius pagal tų sporto šakų ar sporto varžybų specifinius reikalavimus.

Veiksmų koordinavimas valstybių viduje Šalys derina savo vyriausybinių departamentų ir kitų valstybinių institucijų politiką ir veiksmus, skirtus kovai su brutaliu žiūrovų elgesiu, prireikus įsteigdamos koordinuojančias institucijas.

Sportas – fizinės veiklos forma, reikalaujanti varžymosi maksimaliomis dvasinėmis ir fizinėmis pastangomis, visa tai darant laikantis pagarbos varžovui, garbingos kovos ir taikos principų. Tačiau pasitaiko atvejų, kai sportininkai naudoja fizinę jėgą vadovaudamiesi ne sportiniais principais ir tikslais, o kitais motyvais, – tiesiog išreiškia pyktį ar kompensuoja nesugebėjimą veikti pagal žaidimo taisykles. Sveikatos sutrikdymas, padarytas pažeidžiant sportines taisykles, yra nepageidaujamas rezultatas, ypač jei tai daroma tikslingai.

Sportas šiandien – pagal tam tikras taisykles organizuojama specifinė fizinių ir intelektinių užsiėmimų rūšis, derinant fizinius ir intelektinius gebėjimus, skirta varžymuisi. Todėl pagrindinė sporto, kaip veiklos, išraiška – kūno judesiai, fizinės jėgos naudojimas. Sportas tarytum unikali ir išskirtinė gyvenimo sritis, kur už atitinkantį taisykles fizinės jėgos naudojimą asmenims nekyla teisinė atsakomybė, ir, priešingai – sportininkai, pasižymintys geresnėmis fizinėmis savybėmis, efektyvesniu jėgos naudojimu, yra sveikinami, gerbiami ir net šlovinami. Tarptautinis teisinis Tarptautinis teisinis fizinio smurto reguliavimas sporte yra itin skurdus. Paminėtina bene vienintelė Europos konvencija dėl žiūrovų brutalaus elgesio per sporto varžybas ir ypač futbolo renginius. Tuo tarpu fizinio smurto tarp žaidėjų reglamentavimo nėra, o remiamasi bendraisiais Europos žmogaus teisių konvencijos principais, skelbiančiais, jog žmogaus kūnas neliečiamas, niekas negali patirti fizinio smurto. Vadinasi, valstybės, pasitelkdamos nacionalinę teisę, pačios reguliuoja fizinio smurto sporte traktavimą ir atsakomybę už jo panaudojimą.

Kontaktinis sportas, sportinės kovos dalyvių tarpusavio sąlytis (susidūrimas) yra leidžiamas taisyklių, t. y. sudedamoji sporto šakos dalis. Tai boksas, futbolas, regbis, ledo ritulys, krepšinis, kovos menai ir kt. Ribinis smurtas, kai fizinė jėga tiesiogiai nenukreipta į varžovo kūną,

jos naudojimo paskirtis šalutinės su varžovu nesusijusios užduoties įvykdymas (įmesti kamuolį į krepšį, įmušti įvartį ir pan.) krepšinis, futbolas, regbis)

Kriminalinis smurtas, kai šiurkščiai pažeidžiant taisykles fizinė jėga tiesiogiai nukreipta į varžovo kūną, siekiant sutrikdyti sveikatą, neretai sukeliant sunkius padarinius. Kriminalinis smurtas išeina už priimtinos fizinės jėgos pasireiškimo būdų, kai vienas iš sportininkų imasi itin agresyvios, neproporcingos ir šiurkščios jėgos naudojimo, kuri nėra priimtina kitiems sportininkams, kadangi šiurkščiai pažeidžia žaidimo taisykles bei sukelia sveikatos sutrikdymus. Todėl atsiranda pagrindas taikyti teisės normas, numatančias atsakomybę už sveikatos sutrikdymus. Tokia atsakomybės rūšimi galėtų būti baudžiamoji atsakomybė. Baudžiamajoje teisėje fizinio smurto samprata apima veiksmus, kuriais pažeidžiama kito žmogaus kūno neliečiamybė, daroma žala sveikatai arba atimama gyvybė, taip pat ir veiksmus, kuriais siekiama tokią žalą padaryti. Todėl pateiktas teisinis fizinio smurto apibrėžimas taikomas išskirtinai tais atvejais, kai fizinė jėga naudojama šiurkščiai pažeidžiant sporto taisykles.

SKIRTA ŽIŪROVAMS

Nustatomos prevencinės priemonės stadione.

1. Lietuvos beisbolo asociacija (toliau – LBA), kaip sporto organizacija, yra atsakinga už saugumą ir apskritai už tvarkingą savo organizuojamų varžybų eigą. Todėl siekdama išvengti brutalaus žiūrovų elgesio per beisbolo rungtynes ir jį kontroliuoti, įsipareigoja užtikrinti, kad būtų parengtos ir įgyvendintos priemonės, skirtos užkirsti kelią brutaliai žiūrovų elgesiui ir jį kontroliuoti, visų pirma stengdamasi:

2. užtikrinti, kad ir stadionų prieigose, ir pačiuose stadionuose, taip pat prie kelių, kuriais vyksta žiūrovai, būtų pasitelkiamos pakankamos viešosios tvarkos palaikymo pajėgos, galinčios užkirsti kelią galimiems brutalaus žiūrovų elgesio protrūkiams;

3. sudaryti sąlygas policijos pajėgoms skirtingose vietovėse, kurios yra susijusios su rungtynėmis arba gali tapti su jomis susijusiomis, glaudžiai bendradarbiauti ir keistis reikiama informacija;

4. taikyti ir prireikus priimti teisės aktus, numatančius atitinkamas bausmes arba atitinkamais atvejais administracines priemones asmenims, pripažintiems kaltais dėl nusizengimų, susijusių su brutaliu žiūrovų elgesiu.

5. skatinti tinkamą sporto sirgalių klubų veiklos organizavimą ir jų narių gerą elgesį, taip pat tvarkdarius iš klubų narių tarpo, kurie padėtų valdyti žiūrovus, teiktų jiems informaciją rungtynių metu ir lydėtų sirgalių grupes, vykstančias į svetimoje aikštėje vykstančias varžybas, skyrimą.

LBA siekia užtikrinti, prireikus priimdama reikiamus teisės aktus, numatančius sankcijas už taisyklių nesilaikymą, arba kitais atitinkamais būdais, kad tais atvejais, kai galimi brutalaus žiūrovų elgesio protrūkiai, sporto organizacijos ir klubai, prireikus kartu su stadionų savininkais ir valdžios institucijomis, pagal valstybės įstatymuose apibrėžtą savo kompetenciją imtųsi praktinių priemonių stadionuose ir šalia jų užkirsti kelią brutaliai žiūrovų elgesiui arba jį kontroliuoti, o visų pirma:

6. siektų garantuoti, kad stadionai būtų suprojektuoti ir pastatyti taip, kad būtų sudarytos sąlygos žiūrovų saugumui laiduoti, juose nebūtų vietų, kuriose lengvai galėtų kilti riaušės tarp žiūrovų, būtų galima veiksmingai kontroliuoti minią, būtų įrengti reikiami barjerai ir užtvartos, ir galėtų veikti apsaugos tarnybos ir policijos pajėgos;

7. veiksmingai atskirtų varžovų komandų sirgalius, skirdami atvykstančios komandos sirgalių grupėms, juos įleidus į stadioną, atskiras tribūnas;

8. griežtai kontroliuojant bilietų pardavimą užtikrintų, kad sirgaliai bus minėtuoju būdu atskirti, ir imtųsi ypatingų atsargumo priemonių prieš pat rungtynių pradžią;

9. jei tik teisiškai galima, pašalintų iš stadiono ar rungtynių arba neleistų į juos patekti asmenims, kurie yra žinomi arba potencialūs riaušių sukėlėjai, arba yra apsvaigę nuo alkoholio ar narkotikų;

10. stadionuose įrengtų efektyvią garsiakalbių sistemą pranešimams žiūrovams skelbti ir pasirūpintų, kad ji visais atvejais prireikus būtų naudojama, taip pat pasirūpintų, kad žiūrovai būtų

aprūpinami rungtynių programomis ir kitais informaciniais leidiniais, tokiu būdu skatinant žiūrovus tinkamai elgtis;

11. uždraustų žiūrovams įsinešti į stadionus alkoholinių gėrimų; apribotų, o dar geriau – uždraustų prekybą alkoholiniais gėrimais ir bet koki jų platinimą stadionuose ir užtikrintų, kad visi parduodami gėrimai būtų pavojaus nekeliančiuose induose;

12. pasirūpintų kontrole, siekiant užtikrinti, kad žiūrovai neįsineštų į stadioną daiktų, kurie galėtų būti panaudoti smurto veiksams, taip pat petardų ir panašių įtaisų;

13. užtikrintų, kad prieš rungtynes ryšių pareigūnai aptartų su atitinkamomis valdžios institucijomis priemones, kurių reikėtų imtis miniai kontroliuoti, kad nustatytos taisyklės būtų įgyvendinamos bendrais suderintais veiksmais. Tvarkos pažeidėjų išaiškinimas ir nubaudimas LBA gerbdama egzistuojančią teisinę tvarką ir teismų nepriklausomumo principą, stengiasi užtikrinti, kad už smurto aktus ar kitokį nusikalstamą elgesį atsakingi žiūrovai būtų identifikuoti ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn laikantis tinkamo teisinio proceso reikalavimų.